

TBB
HALKLARIN EŞİTLİK VE DEMOKRASİ PARTİSİ
GRUP BAŞKANLIĞI

Sayı : 20252
Tarih : 07.10.2026

50610

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Aşağıdaki sorularımın, **Adalet Bakanı Akın GÜRLEK** tarafından Anayasanın 98 ve İç Tüzüğü'nün 96. ve 99. Maddeleri gereğince yazılı olarak cevaplandırılmasını arz ederim.

07.09.2026

Zeynep ODUNCU KUTEVİ

Batman Milletvekili

Türkiye cezaevlerinde son yıllarda giderek derinleşen hak ihlalleri, sağlık hizmetine erişim engelleri ve ağır ihmaller zinciri, mahpusların en temel hakkı olan yaşam hakkını doğrudan tehdit eder boyuta ulaşmıştır.

2025 yılı verilerine göre; hapishanelerde 792'si hükümlü, 77'si tutuklu olmak üzere en az 869 mahpus doğal/eceliyle, 132 mahpus ise kaza veya izin süreçlerinde olmak üzere toplam 1.001 mahpus yaşamını yitirmiştir. Ayrıca 1 Ocak – 6 Mayıs 2026 tarihleri arasında en az 26 mahpusun intihar ettiği ve bu kişilerden 14'ünün psikiyatrik ilaç kullandığı resmî makamlarca kayıtlara geçirilmiştir. Yaşam hakkı ihlallerinin önemli bir kısmının kronik hastalıkların zamanında teşhis ve tedavi edilmemesi, hastane sevklerinin aylarca geciktirilmesi, kelepçeli muayene dayatması ve sağlıksız barınma koşulları gibi yapısal ihmallerden kaynaklandığı bilinmektedir.

İnsan Hakları Derneği'nin (İHD) Nisan 2025 verilerine göre, hapisanelerde en az 1.412 hasta mahpus bulunmakta olup bunlardan 335'i ağır hasta statüsündedir. Ağır hasta mahpusların en az 230'u cezaevi koşullarında tek başına yaşamını idame ettiremeyecek durumda, 105'i sürekli bakıma muhtaç ve 188'i ise kesintisiz tıbbi gözetim altında tutulmak zorundadır. Adli Tıp Kurumu'nun (ATK) bağımsız, tıbbi ve bilimsel kriterlerden uzak, politik mülahazalarla verdiği "cezaevinde kalabilir" raporları ile mahkemelerin infaz erteleme kararı vermemesi, hasta mahpusları cezaevlerinde fiili bir ölüme terk etme pratiğine dönüştürmektedir.

Bu ağır tablonun somut ve acil örneklerinden biri Kırıkkale F Tipi Kapalı Cezaevi'nde tutulan ağır hasta mahpus Abdülhalik Orak'tır. Cezaevi koşullarında geçirdiği yıllar içerisinde vücudunun sağ tarafı tamamen felç olan Orak; 3 kez mide kanaması geçirmiş olup astım, şeker, tansiyon ve kalp rahatsızlıklarıyla mücadele etmektedir. Kullandığı yoğun ilaç tedavisine bağlı olarak hekimler tarafından beyinde küçülme tespit edilmiş ve Alzheimer başlangıcı teşhisi konulmuştur. Öz bakımını tek başına yerine getiremeyen Orak'ın ailesi Batman'da ikamet etmekte olup mesafenin uzaklığı ve ekonomik imkânsızlıklar nedeniyle uzun süredir aile görüşleri dahi gerçekleştirilememektedir.

İçerisinden geçilen Barış ve Demokratik Toplum Süreci'nin toplumsal uzlaşısı ve insani zeminini güçlendirmek, başta cezaevlerindeki yaşam hakkı ihlalleri olmak üzere ağır hasta mahpusların durumunu acilen gündeme almayı zorunlu kılmaktadır. Ağır hasta mahpusların tahliye edilerek tedavi hakkına erişimlerinin sağlanması, infaz erteleme süreçlerinin önündeki bürokratik ve idari engellerin kaldırılması ertelenemez bir sorumluluktur.

Bu bağlamda,

- 1- Kırıkkale F Tipi Kapalı Cezaevi'nde tutulan, vücudunun sağ tarafı felçli olan, 3 kez mide kanaması geçiren ve Alzheimer başlangıcı bulunan Abdülhalik Orak'ın tam teşekküllü bir üniversite veya araştırma hastanesine sevki ve sağlık kurulu raporunun yenilenmesi hususunda Bakanlığınızca başlatılmış bir girişim bulunmakta mıdır?
- 2- Tek başına yaşamını sürdüremeyen Abdülhalik Orak'ın infazının Ceza ve Güvenlik Tedbirlerinin İnfazı Hakkında Kanun'un 16. maddesi kapsamında geri bırakılması (infaz erteleme) yönünde bir adım atılacak mıdır?
- 3- Abdülhalik Orak'ın ailesinin Batman'da ikamet etmesi ve görüşe gidememesi nedeniyle, ailesinin bulunduğu yere en yakın uygun bir infaz kurumuna nakil talebi

neden karşılanmamaktadır? Bu yönde yapılmış başvurular hangi gerekçeyle reddedilmektedir?

- 4- 2025 yılı içerisinde hapisanelerde yaşamını yitiren 1.001 mahpusun ölüm nedenlerine ilişkin açılmış idari ve adli soruşturma sayısı kaçtır? Bu soruşturmalar sonucunda ihmalî tespit edilen kaç cezaevi personeli veya yetkili hakkında yaptırım uygulanmıştır?
- 5- İHD verilerine göre cezaevlerinde bulunan 335'i ağır olmak üzere en az 1.412 hasta mahpusa ilişkin Bakanlığınızın resmî kayıtlarında yer alan güncel sayı kaçtır?
- 6- Tek başına hayatını idame ettiremeyecek durumda olan en az 230 ağır hasta mahpusun cezaevlerinde tutulmaya devam etmesi, Anayasa'nın 17. maddesinde güvence altına alınan yaşam hakkı ve işkence/kötü muamele yasağı ile bağdaşmakta mıdır?
- 7- Bağımsız sağlık meslek örgütleri ve insan hakları kurumlarının heyet raporları ile Adli Tıp Kurumu (ATK) kararları arasındaki derin çelişkileri gidermek, ATK'nin infaz erteleme süreçlerindeki tek belirleyici merci olma tekelini kaldırmak ve tam teşekküllü üniversite hastanelerinin raporlarını doğrudan esas alacak bir yasal düzenleme yapılması Bakanlığınızın gündeminde midir?
- 8- Ceza ve Güvenlik Tedbirlerinin İnfazı Hakkında Kanun'un 16. maddesinde yer alan ve savcılık/emniyet değerlendirmelerine bırakılan "toplum güvenliği bakımından ağır ve somut tehlike oluşturmama" şartının, hasta mahpusların tahliyelerinin önünde keyfî bir engele dönüşmesini önleyecek bir çalışmanız bulunmakta mıdır?